

УДК 37.013:811.11

ПІДСИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ НАВЧАННЯ УСНОГО ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ МІЖГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА БАЗІ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

Гурсєва Л.В.

ludmila.goureyeva@gmail.com

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

Дата надходження 10.10.2017. Рекомендовано до друку 1.11.2017.

Анотація. Стаття присвячена проблемі створення підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології на базі дистанційного курсу. Розглянуто своєрідність процесу усного двостороннього перекладу як складного виду мовленнєвої діяльності. Проаналізовано існуючі наукові концепції щодо підходів до створення підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу. Визначені критерії для розроблення підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології. Обґрунтовано важливість засобів змішаного навчання на базі дистанційних курсів для формування навичок та розвитку й удосконалення умінь усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології, а також для формування навичок автономного навчання.

Ключові слова: усний двосторонній переклад, міжгалузева термінологія, мікро- та макроконтекст, дистанційний курс.

Гурсєва Л.В., Национальный технический университет Украины “Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского”

Подсистема упражнений для обучения устному двустороннему переводу межотраслевой терминологии на базе дистанционного курса

Аннотация. Статья посвящена проблеме создания подсистемы упражнений для обучения устному двустороннему переводу межотраслевой терминологии на базе дистанционного курса. Рассмотрено своеобразие процесса усного двустороннего перевода как сложного вида речевой деятельности. Проанализированы существующие научные концепции относительно подходов к созданию подсистемы упражнений для обучения устному двустороннему переводу. Определены критерии для разработки подсистемы упражнений для обучения устному двустороннему переводу межотраслевой терминологии. Обоснована важность смешанного обучения на базе дистанционных курсов для формирования навыков, а также развития и улучшения умений усного двустороннего перевода межотраслевой терминологии, и навыков автономного обучения.

Ключевые слова: устный двусторонний перевод, межотраслевая терминология, микро- и макроконтекст, дистанционный курс.

Guryeyeva L. National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Subsystem of exercises integrated into the e-learning course for teaching the bilateral interpretation using interdisciplinary terminology

Abstract. Introduction. Current educational trends require students to be able to work independently. However, the existing traditional learning system is still teacher-centered, leading to the situation where students are passive learners who only need to understand and remember information. An e-learning course integrated into the traditional learning system can help facilitate the formation of the translation competence in bilateral interpretation and autonomous learning skills. The question of creating an optimal system of exercises for the formation of professional competence of the future interpreter is a challenging task in both theoretical and practical terms.

Purpose. To create and substantiate the subsystem of exercises to develop and improve the skills of bilateral interpretation using the interdisciplinary terminology based on the Moodle learning platform. **Methods.** A balanced student-centered approach applying the e-learning course to help students acquire and develop the skills of bilateral interpretation using the interdisciplinary terminology considering the stress factor typical of the real

interpreting situations. **Results.** The designed subsystem of exercises includes three stages: preparatory, training, and practical. At the preparatory stage, students master the basic interpreting methods improving their memory capacity, reaction speed and attention. At the training stage, they learn the interdisciplinary terminology in micro and macro context, developing their interpreting skills. At the practical stage, they improve their interpreting skills in real interpreting situations. **Conclusion.** Summarizing the above stated, the developed subsystem covers various types of exercises according to the criteria of the linguistic context and the level of assessment both forming the lexical and grammatical language skills and the dialogic communication skills in micro and macro contexts, as well as developing and improving the bilateral interpretation skills.

Keywords: bilateral interpretation, interdisciplinary terminology, micro and macro context, e-learning course.

Постановка проблеми. У рамках реформи вищої освіти ВНЗ України стикаються з проблемою оптимізації часу та ресурсів, а також з питанням інтегрування новітніх підходів та останніх світових трендів у традиційну систему освіти. Сучасні тенденції часу вимагають від студентів вміння працювати самостійно, проте з огляду на існуючу традиційну систему навчання, зосереджену на ієрархічній моделі “викладач – студент”, у студентів недостатньою мірою сформовані навички та вміння автономного навчання. Одним з ефективних шляхів формування перекладацької компетентності у двосторонньому перекладі та навичок і вмінь автономного навчання є змішане навчання на базі дистанційних курсів. Питання створення оптимальної системи вправ для формування фахової компетентності перекладача є актуальним та водночас складним завданням у теоретичному та практичному плані, оскільки від його правильного вирішення залежить успішне формування і розвиток умінь ведення усного двостороннього перекладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою розробки підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу було проаналізовано низку робіт вітчизняних та зарубіжних дослідників, а саме І. Л. Бім, В. А. Бухбіндера, В. І. Карабана, Г. О. Китайгородської, В. В. Коптілова, Ю. І. Пасова, О. Б. Тарнопольського, Л. М. Черноватого, Л. Л. Нелюбіна, Р. К. Міньяр-Белоручева, І. С. Алексєєвої, Д. Робінсона та ін., які працювали над проблемами розробки системи вправ для навчання іноземних мов та перекладу. У даній роботі проаналізовано загальні підходи до побудови системи вправ та принципи складання вправ для навчання усного двостороннього перекладу. У процесі розробки підсистеми вправ ми спиралися на психофізіологічний аналіз професійної діяльності [2, с. 20], систему вправ для навчання усного перекладу, упорядковану Л. М. Черноватим [11, с. 281], а також на модель удосконалення перекладацьких умінь “інстинкт – досвід – звичка” Ч. С. Пірса [12, с. 86], які допомогли визначити послідовність вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології на базі дистанційного курсу. Окрема увага приділялась також питанню технології розробки дистанційних курсів на базі платформи Moodle. У роботі ми спиралися на матеріали Проблемної лабораторії дистанційного навчання (ПЛДН) Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” НТУ “ХПІ”, що має багаторічний досвід у створенні методики розробки дистанційного курсу. В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко, О. В. Рибалко, Ю. М. Богачков уклали посібник, у якому дуже докладно розглядаються особливості проектування дистанційних курсів та висвітлюються особливості представлення інформації та організації діяльності та контролю у дистанційному курсі [10].

Таким чином, **метою статті** є створення та обґрунтування підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології на базі платформи Moodle для формування навичок та розвитку умінь усного двостороннього перекладу до рівня, що дасть можливість майбутнім перекладачам повноцінно конкурувати на сучасному ринку перекладу.

Основні результати дослідження. Як зазначалось раніше, питання створення оптимальної системи вправ для формування фахової компетентності перекладача є надзвичайно важливим, оскільки від його правильного вирішення залежить успішне формування і розвиток умінь

ведення усного двостороннього перекладу. Л. Л. Нелюбін розглядає процес перекладу як мисленнєво-мовленнєву діяльність і поділяє її на три послідовні стадії: (1) розуміння думок, виражених засобами вихідної мови; (2) перемикання мислення (з однієї мови на іншу); (3) вираження думки засобами мови перекладу [7, с. 42]. Слідом за С. Ю. Ніколаєвою ми вважаємо, що переклад є вторинним явищем по відношенню до чотирьох видів мовленнєвої діяльності: усного мовлення, аудіювання, писемного мовлення і читання про себе [8, с. 525]. Л. Л. Нелюбін зазначає, що вміння та навички будь-якої форми перекладу можна розкласти на вміння і навички перерахованих видів мовленнєвої діяльності та навичку перемикання мислення з однієї мови на іншу [7, с. 22]. І. О. Зимня однією з ключових характеристик мовленнєвої діяльності виділяє її механізми, що ґрунтуються на дії загальнофункціональних механізмів мислення, пам'яті, випереджаючого відображення. “Налаштування” мовленнєвого механізму для оперування новими засобами і способами формування та формулювання думки в процесі оволодіння різними видами мовленнєвої діяльності іноземною мовою представляє досить велику складність, яку студент самостійно подолати не може. Вирішити цю проблему можна тільки за допомогою спеціальних вправ, спрямованих на відпрацювання і “налаштування” мовленнєвих механізмів [4, с. 86]. Отже, механізми пам'яті, уваги та реакції не є сталими, їх необхідно розвивати.

У процесі формування умінь усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології важливе місце посідає відбір термінологічної лексики, в тому числі і спеціальних термінів. Залежно від ступеня спеціалізації значення терміни поділяють на три групи: загальнонаукові, міжгалузеві та вузькоспеціальні. Міжгалузеві терміни, що використовуються у низці галузей знань [3, с. 63], являють собою найбільш складну для перекладу групу, оскільки вони не мають точних та чітких семантичних меж, а ретельний аналіз англо-американської науково технічної термінології доводить її значну неоднорідність [7, с. 50]. Проте, незважаючи на очевидну важливість міжгалузевої термінології у процесі навчання усного двостороннього перекладу, цей шар лексики досі не став предметом спеціального наукового дослідження, що зумовлює актуальність нашого дослідження, враховуючи той факт, що даний курс розробляється для факультетів, які готують фахівців галузевого перекладу.

У термінології будь-якої предметної галузі завжди наявні одиниці, розділені на вузькоспеціальні і загальнонаукові терміни, а також інші категорії одиниць. Зазвичай в організації термінології можна відстежити центричну систему термінів в рамках термінологічного поля, де центром будуть вузькоспеціальні терміни, а периферією – загальнонаукові. Багатозначність термінів значною мірою ускладнює проблему визначення меж термінологічного поля. Проте введення поняття міжгалузевого полісемантичного терміна, значення якого стосуються різних сфер знань, об'єднаних наявністю прямого або опосередкованого зв'язку між значеннями, дає змогу відносити їх одразу до кількох термінологічних систем.

Для розробки даного курсу за основу нами було взято термінологічне поле енергетики, яке складається з термінологічних полів екології, фізики, хімії та математики. Критеріями відбору міжгалузевих та вузькоспеціальних термінів слугували: тематична приналежність, орієнтація на словниковий запас (передбачається, що у студентів вже є запас загальнолітературних і загальнонаукових слів), частотність, семантична цінність терміна, нормативність і сполучуваність. Загалом було відібрано 1000 полісемантів, які функціонують у сфері енергетики, хімії, фізики, екології та математики, та 500 вузькогалузевих термінів.

Оскільки наше дослідження спрямовано на навчання усного двостороннього перекладу у відповідних умовах (змішане навчання) на певному матеріалі (міжгалузева термінологія), що не охоплює усі вміння у чотирьох видах мовленнєвої діяльності, а включає лише частково аудіювання та говоріння, нашу систему вправ ми розглядаємо як підсистему, тобто систему

нижчого порядку, що підпорядковується загальній системі вправ і охоплює лише деякі аспекти іншомовної комунікативної компетентності. Відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра за напрямом підготовки Філологія з кваліфікацією фахівець (філологія, переклад) для студентів Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського” на завершальному етапі бакалаврату студенти мають сформовані загальнонаукові компетентності: базові знання фундаментальних наук (граматики, лексикології, стилістики) в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін та для володіння основними стратегіями перекладу, базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій і навички роботи в комп’ютерних мережах, уміння використовувати інтернет-ресурси та загальнопрофесійну комунікативну компетентність – мовну, мовленнєву, навчально-стратегічну та лінгвосоціокультурну. Вищезазначене було враховано під час створення підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології, яка є складовою системи вправ для формування мовленнєвої компетентності в аудіюванні та говорінні, що складає сукупність типів і груп вправ, об’єднаних за призначенням, матеріалом і способом виконання [1, с. 276].

Враховуючи вищезазначене, ми сформулювали основні вимоги до підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології. Запропонована підсистема вправ повинна відповідати кінцевим цілям навчання усного двостороннього перекладу, поетапно формувати навички та уміння, чим і зумовлено вибір трьох етапів навчального процесу, мати уніфіковану структуру (відповідно до процесу набуття необхідних навичок та умінь), вбудовану систему контролю, оскільки об’єктами контролю є певний лексичний матеріал та відповідні навички й уміння, а етапи контролю мають збігатися з певними етапами оволодіння необхідним матеріалом і етапами набуття визначених навичок та умінь, надавати можливість самоконтролю з боку студентів під час виконання вправ.

Визначаючи типи вправ у розробленій підсистемі, ми спиралися на класифікацію вправ, запропоновану Л. М. Черноватим та Л. Л. Нелюбіним. Слідом за ними ми вважаємо, що основними етапами є підготовчий (оволодіння навчальними прийомами), тренувальний (формування навичок), та практичний (оволодіння уміннями перекладу). На кожному з етапів домінує певний тип вправ. Критеріями типології даної підсистеми вправ є рівень лінгвістичного контексту та рівень контролю, що дало змогу виділити три типи вправ. Лінгвістичний контекст виконує роль природної опори у віднесенні термінологічного полісеманта до певної галузі. Контроль знань є ключовим інструментом управління пізнавальною діяльністю, оскільки є неперервним процесом спостереження. Завдяки тому, що підсистема вправ реалізована у дистанційному курсі на платформі Moodle, контроль стає не тільки джерелом інформації щодо сформованості навичок та розвитку умінь, але й дає змогу визначити ступінь опанування студентами самостійної діяльності та здатності до критичної самооцінки. Контроль здійснюється не тільки за допомогою традиційних критеріїв оцінки якості знань, але й шляхом спостереження за діяльністю студентів. Завдяки можливостям платформи Moodle викладач може відстежувати час, який студент витратив на завдання, кількість спроб та обрані варіанти відповідей, оскільки фіксується не тільки результат, але й варіанти виконання завдання. Інтенсивність контролю викладачем зменшується протягом курсу, починаючи з жорсткого рівня контролю на першому етапі, середнього на другому та мінімального на третьому. Самоконтроль з боку студентів є поточним.

У запропонованій підсистемі вправ для формування компетентності в усному двосторонньому перекладі міжгалузевої термінології ми виділяємо три типи вправ.

Вправи типу 1 (підготовчі безконтекстні вправи) представляють собою тренажер для активізації психофізіологічних механізмів (пам’яті, уваги, реакції), розвитку навичок аудіювання та спрямовані на розвиток здатності до автономного навчання. Час на виконання вправ обмежений, що дає змогу імітувати стресові ситуації, які є невід’ємною частиною професійної

діяльності перекладача. Вправи цього типу виконуються на рівні слова – фрази, розміщені на найнижчому рівні підсистеми та виконуються на підготовчому етапі. Тип 1 містить опитувальник Спілберга-Ханіна [9, с. 36] для оцінки реактивної та особистісної тривожності, який студенти проходять шоразу до початку роботи з тренажером та після завершення сеансу роботи. Це дає змогу виявити їхню реакцію на стресові ситуації та підвищити стресостійкість. Тип 1 включає 4 групи, що містять вправи для розвитку швидкості реакції, навичок аудіювання, оперативної пам'яті та уваги. Вимірювання часу реакції допомагає досліджувати мовленнєву поведінку в режимі реального часу, що є важливим, оскільки перекладач має володіти швидкою реакцією та умінням миттєво аналізувати інформацію. Отже, існує необхідність у систематичних вправах, спрямованих на покращення швидкості реакції. Іншим важливим аспектом є розвиток довготривалої та оперативної пам'яті. І. О. Зимня [4, с. 86] зазначає, що здатність до навчання пам'яті людини була підтверджена експериментально [6, с. 71] та робить висновок про необхідність систематичних вправ, спрямованих на розвиток оперативної пам'яті, які відіграють однаково важливу роль у всіх видах мовленнєвої діяльності. Час на виконання вправ суттєво обмежений, що імітує стресову ситуацію, покращуючи загальні психофізіологічні навички та стрес-адаптивну систему майбутніх перекладачів. Усі вправи виконуються в режимі жорсткого контролю та надають можливість відстежувати власний результат, розвиваючи навички самонавчання та критичного аналізу. Результат виконання завдань оцінюється у відсотках. Невдалі спроби призводять до зниження оцінки. Завдяки функціональним особливостям платформи Moodle ця група вправ представляє собою тренажер психофізіологічних навичок та дає студентам змогу покращувати свої показники шляхом необмеженої кількості повторів у зручний для себе час та у власному темпі.

Вправи групи 1.1 спрямовані на активізацію психофізіологічних механізмів реакції. Вимірювання часу реакції дає змогу досліджувати мовленнєву поведінку в режимі реального часу, що імітує реальний процес перекладу. Метою підгрупи вправ є навчання студентів працювати у стресових умовах та покращення швидкості реакції. Група 1.2 спрямована на активізацію механізмів аудіювання, розвиток мовленнєвого слуху та оперативної (аудитивної) пам'яті, яка являє собою здатність утримувати у свідомості слухача сприйняті слова і словосполучення протягом часу, необхідного для осмислення фрази чи завершеного фрагмента. Метою вправ є навчання студентів працювати у стресових умовах та активізувати механізми аудіювання. Група 1.3 спрямована на активізацію та розвиток механізмів уваги. Проблема уваги є однією з центральних у вивченні психофізіологічних механізмів пізнавальних процесів, які починаються зі сприйняття після етапу автоматичних процесів обробки інформації [2, с. 18]. Увага сприяє вибору найбільш значущої інформації, що має критичне значення для процесу перекладу. Під впливом стресу фокус уваги зазвичай звужується, що створює необхідність систематичних вправ, спрямованих на активацію та розвиток механізмів уваги. Метою цієї групи вправ є навчання студентів працювати у стресових умовах та розвинути механізми уваги. Вправи групи 1.4. спрямовані на розвиток довготривалої та оперативної пам'яті. Метою цієї групи є навчити студентів працювати у стресових умовах та збільшити місткість пам'яті у процесі усного двостороннього перекладу, а також розвивати уміння швидкісного запам'ятовування, обробки та тривалого збереження інформації у процесі усного двостороннього перекладу.

Вправи типу 2 (тренувальні мікроконтекстні вправи для формування навичок перекладу) пропонуються на наступному рівні підсистеми та передбачають активізацію відпрацьованих під час виконання вправ першого типу психофізіологічних механізмів (пам'ять, увага, реакція) та навичок аудіювання. Також вводяться завдання для формування навички переключення у перекладі міжгалузевих полісемантів та вузькогалузевих термінів. Вправи типу 2 виконуються на рівні слова – фрази – понадфразової єдності. Серед діалогічних єдностей переважають

єдності типу “повідомлення – повідомлення (+ додаткове повідомлення)” та “запитання – відповідь (+ повідомлення) та повідомлення – запитання”, оскільки, відповідно до дослідження професійного мовлення Л. О. Конопленко, де проаналізовано матеріали професійно орієнтованих зустрічей та нарад, а також наведено результати опитування фахівців та викладачів профільних дисциплін, саме ці типи діалогічних єдностей є найбільш поширеними у процесі технічно орієнтованого діалогічного спілкування [5, с. 211]. Тип 2 містить три групи для формування лексико-граматичних навичок усного двостороннього перекладу та навичок переключення. У розробленій підсистемі вправ для навчання усного двостороннього перекладу лексичний мінімум складається з міжгалузевих полісемантів з галузей фізики, хімії, екології й математики та вузькогалузевої термінології з галузі енергетики. Вправи виконуються на етапі тренування та допомагають підготувати студентів до власне перекладацьких вправ.

Група вправ 2.1 для формування лексико-граматичних навичок усного перекладу міжгалузевих полісемантів включає дві підгрупи вправ. Перша підгрупа – вибір відповідності – виконується на рівні слова (терміна), друга – також вибір відповідності, проте виконується на рівні словосполучення (терміносполучення). Метою є автоматизація дій студентів з новими лексико-граматичними одиницями на рівні слова – словосполучення, навчання студентів аналізувати лексику та виділяти фахову термінологію. Група вправ 2.2 для формування лексико-граматичних навичок усного перекладу вузькогалузевих термінів містить вправи, метою яких є автоматизація дій студентів з новими лексико-граматичними одиницями на рівні слова – словосполучення та навчання студентів аналізувати лексику й виділяти фахову термінологію. Група вправ 2.3 для формування навички переключення містить дві підгрупи вправ для розвитку навичок переключення з української мови на англійську та з англійської на українську в межах відібраної семантичної системи. У першій підгрупі вправ студенти слухають аудіозапис, у якому звучать терміни та терміносполучення почергово англійською та українською мовами, та мають записати їх у правильній послідовності. Друга підгрупа вправ спрямована на переклад та ускладнюється тим, що студенти мають не тільки утримувати в пам’яті слова англійською та українською мовою почергово, але й перекласти їх. Метою є автоматизація навички переключення з одного коду на інший у межах відібраної семантичної системи. Рівень контролю на цьому етапі середній, студенти мають змогу відстежувати свої результати та оцінки, які ставить викладач.

На найвищому рівні підсистеми знаходиться третій тип вправ – власне перекладацькі мікро- та макроконтекстні вправи для розвитку вмінь здійснення усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології (тобто сформовані навички включаються до структури перекладацьких умінь та включають рівень мікроконтексту – макроконтексту, основною методичною метою яких є розвиток та вдосконалення умінь вести усний двосторонній переклад внутрішньогалузевих термінів та загальногалузевих полісемантів у мікро- та макроконтексті. Сюди входить група вправ 3.1, яка пропонує ігрову ситуацію листування, що потребують умінь письмового двостороннього перекладу. Студенти перекладають письмово листування двох технічних спеціалістів у програмі Skype, що готує їх до наступного етапу – усного перекладу. Друга група вправ 3.2 складається з двох підгруп вправ. У першій підгрупі вправ студенти слухають автентичний аудіозапис міні-діалогу технічних спеціалістів на матеріалі міжгалузевих полісемантів та вузькогалузевих термінів на рівні діалогічних єдностей типу “повідомлення – повідомлення (+ додаткове повідомлення)”, “запитання – повідомлення (+ додаткове запитання)”, “повідомлення – запитання (+ додаткове повідомлення)” та надиктують на аудіоносій свій переклад в режимі реального часу, що повністю імітує ситуацію усного двостороннього перекладу. У другій підгрупі студенти слухають автентичні аудіозаписи на рівні тексту (діалогу) та перекладають усно, записуючи свій переклад на аудіоносій. Метою вправ цієї групи є розвиток та вдосконалення умінь здійснювати усний двосторонній

переклад на матеріалі внутрішньогалузевих термінів та загальногалузевих полісемантів у мікро- та макроконтексті. Ці вправи мають мінімальний рівень керування й виконуються на етапі оволодіння уміннями перекладу. Автентичність матеріалу та умови виконання вправ максимально наближають студентів до реальної ситуації усного двостороннього перекладу. Структуру запропонованої підсистеми вправ представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Структура підсистеми вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології

Підсистема вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології		
Етапи	Типи	
1. Підготовчий етап (оволодіння навчальними прийомами)	Тип 1: підготовчі безконтекстні вправи	Група 1.1 для розвитку швидкості реакції
		Група 1.2 для розвитку навичок аудіювання
		Група 1.3 для розвитку уваги
		Група 1.4 для розвитку пам'яті
2. Тренувальний етап (набуття навичок)	Тип 2: Тренувальні мікроконтекстні вправи	Група 2.1 для формування лексико-граматичних навичок усного перекладу міжгалузевих полісемантів та вузькогалузевих термінів на рівні слова та словосполучення
		Група 2.2 для формування лексико-граматичних навичок усного перекладу міжгалузевих полісемантів та вузькогалузевих термінів на рівні діалогічної єдності
		Група 2.3 для формування навички переключення в усному двосторонньому перекладі
Практичний етап (оволодіння уміннями перекладу)	Тип 3: власне перекладацькі мікро- та макроконтекстні вправи	Група 3.1 для розвитку умінь письмового перекладу
		Група 3.2 для розвитку умінь усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології

Таким чином, підготовчі вправи відповідають етапу оволодіння навчальними прийомами, тренувальні вправи – етапу набуття навичок, а власне перекладацькі – етапу оволодіння уміннями перекладу. Вправи кожного типу передбачають послідовне виконання, починаючи з відпрацювання окремих елементів операцій до виконання власне перекладацької діяльності – усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології.

Серед переваг роботи з системою Moodle варто відзначити той факт, що всі вправи можуть опрацьовуватись студентами самостійно у власному темпі, враховуючи індивідуальні психологічні особливості кожного, що дає змогу досягти максимальної гнучкості курсу навчання. Таким чином, роль студентів в аспекті особистісно-діяльнісного підходу зростає, оскільки їм надається самостійність та контроль власного прогресу, а функції тренажеру сприяють зменшенню труднощів у процесі навчання. Набуті навички та розвинуті уміння студентів перевіряються під час заняття шляхом обговорення відповідей (вправи групи 2 та 3).

Другою перевагою є зміщення акценту з теоретичного опрацювання перекладацької ситуації на практику в англomовному спілкуванні під час аудиторної роботи: на початку аудиторного заняття зі студентами обговорюються усі види завдань та надаються детальні інструкції, що дає змогу зрозуміти мету виконання мовних та мовленнєвих вправ і надає можливість спробувати себе у ролі перекладача. Також необхідно зазначити, що сучасні студенти використовують нові

інформаційні технології, тому можливість працювати з розробленим курсом [12] для автономної роботи з будь-якого зручного пристрою (смартфон, планшет, ноутбук, стаціонарний персональний комп'ютер), що не вимагає додаткових зусиль та матеріальних витрат, а також забезпечує вдосконалення навичок автономного навчання та самоконтролю. Система Moodle має вбудований аналізатор, за допомогою якого на основі проведених тестувань розраховуються статистичні характеристики тестових завдань.

Висновки і перспективи подальших розвідок. З урахуванням вищезазначеного, зауважимо, що розроблена підсистема вправ для навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології охоплює виокремлені типи вправ за критеріями лінгвістичного контексту та рівня керування, які використовуються як для формування мовних навичок (лексичних та граматичних), так і для розвитку вмінь діалогічного спілкування у мікро- та макроконтексті на рівнях діалогічної єдності, міні-діалогу та тексту (діалогу), а також для розвитку та вдосконалення умінь усного двостороннього перекладу. Запропоновану підсистему вправ оптимально використовувати у групах студентів завершального етапу бакалаврату, коли відповідні фахові знання вже сформовані, що дасть змогу ефективно реалізувати мету цього дослідження. Розроблена методика навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології реалізована в підсистемі вправ, описаній вище, була експериментально перевірена з метою доведення її ефективності. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці підсистеми вправ для навчання майбутніх перекладачів усного двостороннього перекладу на матеріалі інших галузей знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М.: Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Алексеева О. Ф. Психофизиология / О. Ф. Алексеева, Н. Р. Пашина. – М.: Современный Гуманитарный Университет, 1999. – 302 с.
3. Гринев-Гриневиц С. В. Терминоведение : учеб.пособие / С. В. Гринев-Гриневиц. – М.: Академия, 2008. – 304 с.
4. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
5. Конопленко Л. О. Методика навчання усного англомовного спілкування з використанням ділової гри майбутніх фахівців із інформаційної безпеки : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Л. О. Конопленко ; Київ. нац. лінгвіст. ун-т. – К. 2015. – 22 с. – укр.
6. Ляудис В. Я. Психологические основы формирования письменной речи у младших школьников / В. Я. Ляудис, И. П. Негурэ. – Кишинев: Штиинца, 1983. – 87 с.
7. Нелюбин Л. Л. Переводоведческая лингводидактика : учебно-методическое пособие / Л. Л. Нелюбин, Е. Г. Князева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2009. – 320 с.
8. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. ; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
9. Психологічні чинники конфліктної поведінки особистості: методичні рекомендації для самостійної роботи / Автори укладачі: Мирошник О. Г., Нещетна К. А. – Полтава, 2012. – 55 с.
10. Технологія розробки дистанційного курсу: навч. посіб. / В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко [та ін.] ; за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка. – К. : Міленіум, 2008. – 323 с.
11. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю “Переклад” / Л. М. Черноватий. — Вінниця: Нова Книга, 2013. – 376 с.
12. Becoming a Translator An Introduction to the Theory and Practice of Translation, 3rd Edition By Douglas Robinson © 2013 – Routledge. – 248 p.

13. New education technologies [Електронний ресурс] / NET: website of New education technologies. – Текст. дан. – 2017. – Режим доступу: <http://vines.net/moodle/> (08.10.2017). – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Azymov E. H., Schukyn A. N. Novyj slovar' metodycheskykh terminov y poniatyj (teoryia y praktyka obucheniya iazykam) / E. H. Azymov, A. N. Schukyn. – M.: Yzdatel'stvo YKAR, 2009. – 448 s.
2. Alekseeva O.F. Psykhofyziolohyia / O.F. Alekseeva, N.R. Pashyna. – M.: Sovremennyj Humanytarnyj Unyversytet, 1999. – 302 s.
3. Hrynev-Hrynevych S.V. Terminovedenye. Uchebnoe posobyie / S.V. Hrynev-Hrynevych . – M.: Akademyia, 2008. – 304 s.
4. Zymniaia Y.A. Psykholohyia obucheniya ynostrannym iazykam v shkole / Y. A. Zymniaia. – M.: Prosveschenye, 1991. – 222 s.
5. Konoplenko L. O. Metodyka navchannia usnoho anhlovnoho spilkuvannia z vykorystanniam dilovoi hry majbutnikh fakhivtsiv iz informatsijnoi bezpeky : avtoref. dys. kand. ped. nauk : 13.00.02 / L. O. Konoplenko; Kyiv. nats. lnhvist. un-t. – Kyiv, 2015. – 22 ts. – ukp.
6. Liaudys V. Ya., Nehure Y. P. Psykholohycheskye osnovy formirovaniya pys'mennoj rechy u mladshykh shkol'nykov. – Kyshynev: Shtyynsa, 1983. – 87 s.
7. Neliubyn L. L. Perevodovedcheskaia lnhvodydaktyka: Uchebno-metodycheskoe posobyie / L.L. Neliubyn, E.H. Kniazeva. – 3-e yzd. – M.: Flynta: Nauka, 2009. – 320 s.
8. Metodyka navchannia inozemnykh mov i kul'tur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia stud. Klasychnykh, pedahohichnykh i lnhvistychnykh unyversytetiv / Bihych O. B., Borysko N. F., Borets'ka H. E. ta in. ; za zahal'n. red. S. Yu. Nikolaievoi. – K.: Lenvit, 2013. – 590 s.
9. Psykholohichni chynnyky konfliktnoi povedinky osobystosti: Metodychni rekomendatsii dlia samostijnoi roboty / Avtory ukladachi: Myroshnyk O.H., Neschetna K.A. – Poltava, 2012. – 55 s.
10. Tekhnolohiia rozrobky dystantsijnoho kursu [Tekst] : navch. posib. / V. Yu. Bykov, V. M. Kukharenko, N. H. Syrotenko [ta in.] ; za red. V. Yu. Bykova, V. M. Kukharenka. – K. : Milenium, 2008. – 323 s.
11. Chernovatyj L.M. Metodyka vykladannia perekladu iak spetsial'nosti : Pidruchnyk dlia stud. vyschykh zaklad. osvity za spetsial'nistiu "Pereklad" / L.M.Chernovatyj. — Vinnytsia : Nova Knyha, 2013. — 376 s.
12. Becoming a Translator An Introduction to the Theory and Practice of Translation, 3rd Edition By Douglas Robinson © 2013 – Routledge. – 248 p.
13. New education technologies [Elektronnyj resurs] / NET: website of New education technologies. – Текст. дан. – 2017. – Rezhym dostupu: <http://vincts.net/moodle/>